

7. európsky sociologický kongres **Rethinking inequalities**

Ladislav Macháček

Európska sociologická asociácia (ESA) sa postupne konsoliduje ako nová inštitúcia, ako vedecké združenie sociológov Európy. Ide o relatívne „mladé“ združenie európskych sociológov, ktoré sa chápalo na počiatku iba ako akási regionálna zložka Medzinárodnej sociologickej asociácie (ISA).

Bolo to najmä v tých prípadoch, kde európski sociológovia vo vybraných výskumných výboroch (RC) ISA zohrávali významnú úlohu. Situácia sa však postupne mení najmä preto, že rozširovanie Európskej únie z 15 na 25 krajín sa relatívne výrazne spája aj s rozvojom vedeckého výskumu zameraného na riešenie aktuálnych a perspektívnych problémov pracovného trhu, európskeho občianstva či sociálnej integrácie marginalizovaných skupín v tomto novom spoločenstve.

Vznikajúce konzorcium vedeckých výskumníkov financované grantami Európskej komisie nachádzajú v ESA svoj prirodzenejší priestor na prezentácie výsledkov (napr. Georg Datler, Reingard Spannring, Claire Wallace: *What leads young people to identify with Europe? An exploration of "exposure" to Europe and resources for identification among young Europeans*, alebo Kari Paakkunainen, Ladislav Macháček : *"Freedom's Children" – Young people and their political participation in the triangular empirical analyses of eight countries in Europe*) ako v Medzinárodnej sociologickej asociácii aj preto, že cyklus sociologických kongresov je tu dvojročný a nie štvorročný.

Nezanedbateľnou je skutočnosť, že náklady na účasť na kongresoch ESA sú relatívne nižšie v európskom priestore (Murcia 2003, Toruň 2005) ako na kongresoch ISA (Austrália: Brisbane - 2002, Afrika: Durban - 2006).

Témou 7. sociologického kongresu ESA v Toruni (9.-12.9.2005) bola **Rethinking Inequalities**. Je to s údivom, ale téma sociálnych nerovností alebo sociálnej diferenciácie čo je nesporne klasická sociologická téma, čakala relatívne dlho na svoje objavenie. J. Mucha (Poľsko) vo svojom príhovore do **Programu 7-ESA Conference (IS NCU, Toruň 2005, 150s.)** pripomína nielen tradičné významy a aspekty sociologického prístupu k tejto tradičnej téme. Upozorňuje na

skutočnosť, že imigranti prichádzajúci na kontinent utvárajú nové marginálne etnické skupiny. Gender a generačná dimenzia (napr. feminizácia chudoby) sa spája s tradičnou nerovnováhou Severu a Juhu Európy, čo poskytuje šancu na premyslenie nových foriem sociálnej nerovnosti. Prípadné rozšírenie EU o Turecko (moslimovia) a Ukrajinu (pravoslávni) posunie do novej kvality i náboženské nerovnosti a ich dôsledky v kultúrnych rozdieloch a v celkovom spôsobe života. Všetky tieto procesy generujú nové nerovnosti v rámci jednotlivých krajín, medzi krajinami EU, prípadne medzi Európou a inými regiónmi.

Kongres pracoval klasicky v plenárnych prípadne semiplenárnych zasadnutiach, na ktorých odzneli referáty popredných predstaviteľov súčasnej európskej i svetovej sociológie (Ch. Tilly, H. Domanski, H. Lutz, G. Therbon, P. Tamas, M. Marody). Väčšina účastníkov pracovala v tzv. výskumných sietach alebo výskumných prúdoch, do ktorých sa prihlásilo 1400 osôb. Osobitnej pozornosti sa tešili ad hoc skupiny pre „gender“ a „medzigeneračné“ nerovnosti.

Zdá sa, že čoraz viac sa uplatňujú netradičné formy práce kongresu: stretnutie čitateľov s autorom knihy a jej dvoma oponentmi, predkongresový seminár PhD študentov (20 mladých ľudí získalo možnosť čerpať z fondu generačnej solidarity ESA).

Osobne som pracoval v sekcii mládež a generácia, v ktorej sa prezentovalo spolu 60 výskumníkov v tematických blokoch ako napr. minority, tranzícia do dospelosti, gender, politická participácia, práca a kariéra, vek, Európa, lokálnosť, internet, zdravie, subkultúra mládeže, nerovnosť.

Rokovania sekcie mládeže prebiehali paralelne v dvoch sálach situovaných v novej budove fakulty práva a administrácie (perfektné vybavených didaktickou technikou až po tu najmodernejšiu s dataprojektorom). Každý referujúci mal k dispozícii 30 minút z toho 20 na prezentáciu a 10 na odpovede v diskusii).

Mal som možnosť moderovať sekciu EURÓPA. Vystúpili v nej zástupcovia Rakúska (G. Datler), Poľska (E. Krzaklewska), Fínska (J. Ronkainanen) a Rumunska (D. Florin). Tak ako v tejto skupine, tak aj v mnohých ďalších dominovali mladí adepti magisterského a doktorandského štúdia sociológie, sociálnej práce, psychológie, sociálnej pedagogiky. To, čo všeobecne dominovalo bola generačná obnova a mládež sa zaoberala mnohými vážnymi témami nielen svojich vrstovníkov, ale aj európskeho spoločenstva..

ESA na svojom valnom zhromaždení zvolilo nové vedenie, v ktorom je z 15 členov 10 žien a aj predsedom sa stala G. Procaci z Talianska. O dva roky sa európski sociológovia stretnú v

Glasgowe. V súťaži o usporiadanie v poradí ôsmeho kongresu zvíťazilo toto mesto v konkurencii s Moskvou.

Napokon dôležitou zložkou kongresov sú podmienky na rokovania a celková organizácia aj so sprievodným programom. Treba povedať, že Inštitút sociológie Univerzity N. Kopernika v Toruni s podporou mesta využili túto skvelú príležitosť. Poliaci nás presvedčili, že sú nielen dobrí sociológovia, ale aj národovci, ktorí dokážu svoju krajinu prezentovať nenásilne a efektne spojením tradície (špeciality poľskej kuchyne na recepcii) a modernej technológie (didaktická technika). Perfektne pripravené konferenčné materiály (Kniha abstraktov má 700 strán a obsahuje aj e-mail adresy účastníkov).